

Az anyagi eszközöket ehhez főképp a Múzeum-Egylet segélye nyújtotta, melyet némely ellenkező törekvések daczára a jelen évre is a múlt évihez hasonló mértékben megszavazott, ellenállván annak az áramlatnak is, melyet némelyek az egylet tudományos működésének s a szakosztályok különálló szervezetének megszüntetésére indítottak.

A szakosztályok éltrevalósága kiállotta az idők próbáját s remélhetjük, hogy a tervezett új alapszabályok is módot fognak nyújtani azoknak jövődében való érvényesülésére.

Ezzel a reménnyel végezzük jelentésünket, kérvén annak tudásul vételét.

A közhelyesléssel fogadott jelentés után a pénztárt kezelő elnök tett jelentést az évi forgalomról, a számadások megvizsgálásáról és megállapítottatott a folyó évi költségvetés a régi keretekben.

Az igazgatóválasztmány kilépő tagjai helyébe új tagokul megválasztottak: dr. *Erdélyi* Károly, dr. *Kiss* Ernő és *Virányi* István; szakosztályi képviselőkül az anyaegyesület választmányába: dr. *Csengeri* János és dr. *Versényi* György.

A zajkányi (hunyardmegyei) Hunyadiakról.

Hunyard vármegyében Zajkányban tudvalevőleg *Hunyadi* nevű családok vannak, közönséges földműves sorsban, a kikiről némelyek úgy vélekednek, hogy a nagy Hunyadi családdal egy törzsből erednének.

Több Hunyadi család is van Magyarországon, melyek közül a *grófi Hunyadi* család az ő hagyományai szerint szintén Erdélyből származik. Első ismert ősiük egy *Hunyadi András* lett volna, a ki régi (XVIII. sz.) családi feljegyzések szerint, Báthory Zsigmond udvarában nemes apród volt s Carillo Alfonz pápai követtel Rómába ment (1595) s 9 évig nála szolgált. Onnan Majthényi László szerémi (később váci) püspökkel hazajött s az ő szolgálatában állott. Ez rokonát: *Viszocsáni* Borbálát adta hozzá nőül, a kivel szép birtokokat nyert. A püspök is adott neki hű szolgálatai jutalmául Bars megyében egy birtokot *Kis-Krstyenyét*, a honnan praedicatorumkat írják, *Kethely*-lyel együtt, melyet a család 1753-ban kapott királyi adományban. A bárói rangot *Hunyadi Nep. János* kapta 1755-ben, a grófságot ennek hasonló nevű fia 1792-ben. Czímerükben a szívpaizsban ők is egy csőrében gyűrűt tartó hollót viselnek, mint a nagy Hunyadiak.

A gróf Hunyadiak érdeklődvén az erdélyi Hunyadiak iránt, megbízottjukat, *Karsay Sándort* leküldötték Erdélybe, hogy az itteni Hunyadiak régi iratait átnézzék.

Zajkányból visszatérő útjában szíves volt jegyzeteit megmutatni, melyből közérdekű voltánál fogva közöljük az alábbiakat, tolmácsolván kérését, hogy a kinek adata van a Hunyadi családok egyik vagy másik ágára s tagjára, közölje Karsay Sándor úrral Ürményben (Nyitra m.), mint a ki a Hunyadi családnak eredetére és történetére való adatokat régibb idő óta kutatja.

Karsay Sándor feljegyzése a Zajkányi Hunyadiakról így szól:

A zajkányi (hunyardmegyei) Hunyadiakra nézve a náluk található iratokból, azok szóbeli közléseiből a következő megjegyezni valókat találtuk:

1. A Hunyadi-család Pászka Károly ottani állami tanító közlése szerint 1507. kapja nemességét. Az eredeti oklevelet előmutatni nem tudták, de a nevezett tanító a másolat megszerzésére vállalkozott s azt kilátásba helyezte.

2. Hunyadi János Zajkány község bírójánál van egy 1510-beli eredeti oklevél, a melyben nyolcz zajkányi (nobiles) nemes embert, köztük *Hunyadi Miklóst* is Zajkányban birtokkal ajándékoz meg Ulászló király, illetve őket eddigi birtokaikban megerősíti. Erről másolat készült.

3. A zajkányi Hunyadiak Hunyadi János kormányzótól való leszármazásukat nem igen emlegetik, de a vidéki intelligencia a kormányzó oldalági utódainak tartja őket.

4. Nagy előszeretettel használják a *János* keresztnévet. Így a mostani H. *János*nak apja H. *János* volt, ennek az apja H. Péter, ennek az apja újból H. *János*. Ők egyedül Hunyadi *János* kormányzót jelölik „*Nagy*” jelzővel.

5. Mint írataikból kitűnik, a zajkányi Hunyadiak a 18. és 19. században még a következő nevek alatt fordulnak elő: Egy Mária Teréziához benyújtott kérelemben 1761-ben nemes *Danyacza* alias *Hunyadi János*ról van szó. Egy 1787-iki okmányban Gáspár alias Hunyad, egy 1806-iki okmányban Bel alias Hunyad olvasható.

6. A zajkányi Hunyadiaknak czimere s előneve eddig ismeretlen. Talán az említett 1507-iki nemeslevélben fordulnak elő. De ők, nevezetesen a most élő Hunyadi János a hollós czimert használja.

7. Bárha a zajkányi Hunyadiak az 1510. oklevél szerint donatios nemesek, mégis egy 1793-iki kérelemben, melyet Hunyadvármegeyéhez azért nyújtanak be, hogy a katonai szolgálat alól fölmentessenek, más hunyardmegyei községek nemesseivel így írják alá: „alázatos szolgálai: a katonaság alól szabadult nemesek, melyek úgy-

mint Bajesdi, (felső-) Szálláspataki, Pávosi, Livádia és Zajkányi *egyházi*¹ nemesek.

Egy 1806. évi birtokperben pedig így:

Testis nobilis limitaneus Hunyad Hunyad annorum 50.

Testis nobilis limitaneus Joannes Bel alias Hunyad.

Továbbá egy 1771. évi okmányban: „nobilis et miles Hunyad Hunyad, nobilis et miles Petrus *Hunyad*, nobilis et miles János *Hunyad*, nobilis et miles Gáspár *Hunyad*.”

8. Megjegyzésre való még azon körülmény, hogy ezen Hunyadi-család tagjai előszeretettel használják a Hunyad nevet keresztnév gyanánt is, mint a fennebbi pontból kitűnik. És pedig hol *d*-vel, hol *t*-vel a végén, mint *Hunyad*, *Hunyat*.

9. A Hunyadiak okmányai között alig találhatók fontosabbak. Többnyire birtokbevezetés-, birtokháborítás- vagy birtokcserére vonatkoznak.

10. Jelenleg két Hunyadi-család él Zajkányban. Középmódú, élhető földművesek. Az ifjabbak mindannyian beszélnek magyarul és írni-olvasni tudnak. Vallásuk görög-katholikus. Középzömök termétek és fekete színűek, különösen a 70 éves Hunyadi Gáspár, magas, széles homlokkal, széles vállakkal, vastag fekete bajuszszal, oly szép karakterisztikus magyar típus, hogy maga a nagy Hunyadi János nem lehetett szebb férfiú. Kivételt képez a mostani községi bíró: *Hunyadi János*, a ki szőkebe hajló hosszú bajuszt visel, inkább szikár alak. Azt mondják, az anyja krassó-szörénymegyeci Radu familiából való volt s ahoz hasonlít. A család nőtagjai elég esinosak, különösen a két *Hunyadi Mariska* nagy fekete szemmel határozottan szépnek mondható.

A zajkányiak II. Ulászló királytól kapott adománylevele így hangzik:

Nos Uladislaus Dei Gratia Rex Hungariae et Bohemie etc. memorie commendamus tenore presentium significantes quibus expedit universis, quod nos cum ad non nullorum fidelium nostrorum humillime supplicantium instantiam, quae per eos pro parte nobilium Joannis More, Martini, Georgii, filii quondam Halmagy, Vulkul, filii quondam Tatul, ac Romanacza, Zajko et *Nicolai Hunyad*, Joannis Abraham, Jankul, Thesalo, Fijat filii olim Ladislai, Majestati nostre factae sunt, vero attentis et consideratis fidelitate et servitiis eorumdem *Joannis More* et *Martini* ac aliorum predictorum per eo sacre imprimis hujus regni nostri Hungariae corone, et deinde Majestati nostre juxta ipsorum possibilitatis exigentias exhibitas et impensas: totalem possessionem *Zajkan* vocatam in comitatu Hunyadiensi et in districtu de Haczag existentem habitam, in cujus pacifico dominio

¹ T. i. egy-egy házzal bíró nemesek, kiknek jobbágyok nincsen. Szerk.